

Guya Aciibaa anyiutaja a jedé SIL kaatənleedu

Alaamishı afonc 'aŋɔrɔ anuntaja 'ishile akoo n'inaŋ kuja u lee ka ushile ndee Aciibaa anyiutaja n'abaja ba jedé SIL kaatənleedu ma. Bukpaŋ nı, GuGu kaŋkulo n cam pı gisana gishebu. Naa atoŋo pı afaŋa atayɔkɔ ndee gi na lee na ntəma ma. Ba saŋ kɔɔ aŋɛ qaa abɔ ndee ŋkulo n lee ma, na gi tur abɔ de afaŋa pı. Ba ŋe qaa gi na kə nyofotala n'atigikrə anii na lee n'abɔ de ma.

Guya afaawı asəbaka, a sala GuGu kaŋkulo kandı yar Marteeŋ n'akar Stefani na mbađee ba saa ŋkulo nde nı ma. Ansala kaŋkəm na a nyəŋɛ ashee ŋkulo nde.

Guya a nyəŋɛ aboŋo ma, n'ataya Yakubu (Sarabaa) a cam uwələ naa akudə qaa koŋkaari ndee Marteeŋ n'akar Stefani ba na lee na shee atigikrə anii

kaŋyui kucəu ma. K'lee na gominanti 'ukaŋu na ma na.

Guya Aciibaa anyiutaja

Gani kaŋkəm na Alaaji Isifu Aciibaa a cam uwələ gboo naa naa lə waa : « Uyɔu u toŋo ka dulinya, uyɔu u ta mana, dulinya k'a dá alaafiya na. » Galan

ađe tı nyəŋɛ waa, are baa apanja na a yee uyɔu naa dulinya a sə alaafiya.

Ngəŋ na Guya a kɔɔ na pele acəŋɛ waa, i lee ucinjkərka paa ashee ađe, qaa bukɔi ađe a pı tı ŋe n'ađe agunyine waa ma. Galaŋ ađe a tı lige Anii kopi baa apanja na waa, a lee koŋkaari ashee agikrə. Atigikrə ka gi kɔɔ lee gi cər na ma na. Nnyəmə ađe sɔlɔ waa, uwalu baa upanja na, ađe taa naa lige bere atigikrə kaalei. 'Uboŋu nı a tı lə waa, ađe taa yida atapa ndee i na lə atigikrə anii ma, kəbayarı uwalu. Anii kəbapi, gi lée ma koŋkaari naa atigikrə gi cé ŋyu ! GuGu

Aŋɔnka :
IBRAHIM INUSA Malokiya

Ketere

Gufanja Gufoli....abusař 1 - 3

Uyɔu - Apayɔka abusař 4 - 5
Jeux Olympiques, Londøn

Alaafiya.....abusař 6 - 8
Ulimpi ɪshika kafaawi

Bufuma.....mbusař 9
Albasa kabufuma

Ujιs ʊsonjsono.....mbusař 11
Bembereñshə

Ukal na ma.....mbusař 14
Muuf, ɪnɔmbal ɔ na yida fεe ma

Ngkol.....mbusař 15

Guricera.....abusař 16 - 17

Bapi bagucera.....mbusař 18
Imango bapiqeka

Taarii na kifoto...mbusař 20

Aciiba anyiutaja n'abaja na GuGu kaŋkulo

Ifoto : TSASKE Stefani na Marteeŋ

Caacaa asaaka kēbajūka

Batorka, na galai ma !

*I lee doole waa, i tó suuru. Ama atiya, gi
doo na GuGu nombaa ariutaja ashee anyiŋ.*

*Gi tī yee bafalleeja, arıkulo n'igbe ma na
ba naa shi ɔkol kabosa. Kide ma abusa
10 na 19 kija laj ator aŋe daa baqəŋ ba
shi ashee ɔkol ma.*

*Gi sc̄o gboo waa, i naa ŋɔn iwaseeka na
shee ato [Lettres des lecteurs] na gifonc̄
koo n'atigikrə anii. Ɗɔn ma buko mbuddee i
sc̄o na buko mbuddee bu səm gi péle
anyina GuGu ni ma, ashee ato.*

*Togo ma anyinawaseeka ashee ato
na nombaa nde :*

Gufaŋa Gufolí
SIL
B.P. 50
Bassila
Bénin

*Koo i tui səra akə nyofotala aŋɔn naa atogo
na nombaa nde : lecteurs@revue-gugu.org*

Gi shee anyiŋ nsala. N'otor ɔsoŋsono ma !

TSASKE Marteeŋ,

GuGu kēbajōnka bandi yar, Bashidī

GuGu nombaa 2 kacaacaa ndee
ba lè waa ba ŋón are abuđut
teweteweka kayida ma, berɛ
bakoloŋ ba kēu ka ni, na beriu
ba ji.

Asəbaka na gəŋ Baba ALI-
DJWA Raabiyu, Bashidī, ŋkələ
Yoruba, a cam gunyipi na GuGu
kaabukəli ba na yida waa
“abonnement” ma. Gani ji a
naa cam na GuGu kabɔ halı
akpala inuŋ.

*Baba ALI-DJWA Raabiyu,
Bashidī*

Anyutaja na gəŋ AMAĐU
AĐAM, Kparaku. Uni a cam
GuGu katoko sheeti kola yar na
gabukəli gađe gboo.

AMAĐU AĐAM, Kparaku

IBRAHIM Amédé, Bashidji, nkélè Ajegule, a lee ka ariutaja naa acam GuGu katoko shëeti na gabukèli gade gboo.

foto (3) : TSASKE Marteen

IBRAHIM Amédé, Bashidji

Yofo 'anjorɔ ganaana kaja 'ushile akoo n'inuŋ kuja na béré bađe ba pí ati cam bayɔkɔ GuGu kaafala ní, na gí laa pí ifoto.

N'uciŋkérka na ndi nsan̩ka !

Atəbaturka, i ta tí njé caacaa GuGu afolí ní, i tui sëra aleebwoo. **GuGu**

Mentions légales

Gufana Gufoli

est une revue en langue anii. Son nom de marque est (le) GuGu. GuGu n'est pas une publication à but lucratif, mais plutôt un service pour encourager l'alphabétisation dans le contexte du "projet anii de SIL à Bassila".

ISSN : 1840-6610

(International Standard Serial Number)

Dépôt légal : 5426 4ème trimestre 2011,
Bibliothèque Nationale du Bénin
tirage : 168 exemplaires

GuGu est édité, mis en page, publié, imprimé et produit par SIL à Bassila.

responsable : ZASKE Martin
rédacteur en chef : ZASKE Martin
SG de rédaction : ZASKE Stefanie
chef correcteur : ZASKE Stefanie
chef distribution : BABABODY S. Nouhoum

Adresse : GuGu
SIL
B.P. 50
Bassila
République du Bénin

Mèl : info@revue-gugu.org
Web: www.revue-gugu.org
Tél : 00229 / 66.66.11.11

Il est prévu que GuGu soit publié par affichage sur des murettes de lecture. Ainsi, la revue est accessible librement et gratuitement à la population anii. La vente en détail n'est pas prévue. Le prix nominal est 2000 F CFA par copie.

Les abonnements - de cinq éditions - sont disponibles sur demande au service clientèle au prix de 7500 F CFA plus frais d'envoi. SIL se réserve le droit de limiter la vente ou les abonnements aux personnes ou structures engagées dans l'alphabétisation.

Les quatre pages de publicité par édition doivent servir d'abord à l'éducation de la population. Ils peuvent servir également à soutenir les frais de production. La direction de GuGu se réserve le droit de refuser toute publicité qui ne correspond pas aux buts d'éducation.

GuGu encourage les lecteurs à écrire à la rédaction : lecteurs@revue-gugu.org

Les lettres de lecteurs peuvent être publiées - sauf si l'expéditeur a exprimé clairement son refus. La rédaction se réserve le droit de réviser les lettres pour la clarté ou selon la place disponible.

Les articles qui arrivent sans commande deviennent une proposition à la rédaction. La rédaction décide librement de leur utilisation.

SIL est autorisée à afficher la revue GuGu en public dans la Commune de Bassila selon la délibération BS2011/N°14/MB-SG

du 31 mars 2011 et selon l'autorisation du Maire de ladite Commune datant du 12 avril 2011.

L'affichage en public au Togo dans la Préfecture de Tchamba est autorisé par le Préfet de Tchamba selon l'autorisation N° 169/2011/P-TCH.- du 23 mai 2011.

L'équipe :

GuGu est produit par une équipe qui est encore en train d'être formée. Cette édition n°. 3 a été préparée par :

- le couple ZASKE Stefanie et Martin
- ATTI KALAM Hakimou
- ISSA AZIZ Rahaman
- BABA BODI Salimatou
- ALLEY DJOBO Fousséni
- BABABODY S. Nouhoum
- FAFANA Moumouni
- HAKIBOU Moustapha
- IBRAHIM INOUSSA Malokia
- ISSIFOU Rahinatou
- BOURAÏMA Gafarou Agaïbou
- IBRAHIMA Z. Yaoussa
- ISSIFOU SOUMANOU Moustapha
- ADJANAIYO MOUSSA Karim

Les lettres sur les pages 16 et 17 ont été créées par ISSA A. Rahaman, ATTI K. Hakimou, et ZASKE Martin. Les personnages sont fictifs ; aucun lien avec des personnes réelles n'est intentionnel.

Les droits d'auteur appartiennent à chaque personne qui a fait une partie de GuGu. Les droits de publication appartiennent à SIL à Bassila. Pour les exceptions, voir la notice avec les illustrations ou voir ci-dessous. SIL remercie les propriétaires des droits respectifs et les auteurs qui mettent leurs œuvres en public domain :

Le logo "GuGu" est enrégistré et protégé chez BUBEDRA, Natitingou, tous droits réservés.

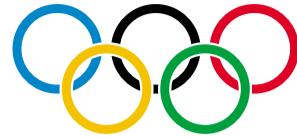
Page 5 : ref. 1 "en:User talk:Mewiki", Gnu Free Documentation License ; ref. 2 "Tony Moorey", Creative Commons Attribution Generic 2.0 License ; ref. 3 "User:BillyH", Gnu Free Documentation License ; ref. 4 "Arpingstone", Public Domain ; ref. 5 "ryrych" @ openclipart.org, Public Domain ; ref. 6 "Arpingstone", Public Domain ; ref. 7 "EG Focus", Creative Commons Attribution Generic 2.0 License. / Page 10 (2 dessins) : "revue-gugu" @ openclipart.org, Public Domain / Pages 16+17 : photo stylo, "Copyright (c) 2012 SIL à Bassila und deren Lizenzgeber. Alle Rechte vorbehalten" ; 4 photos "papier" : ZASKE Martin

© 2012 SIL à Bassila

GuGu est créé dans le but de la libre circulation maximale. Pour des raisons de droits, il est formellement interdit de copier, extraire ou modifier cette édition entière ou partielle sans accord écrit de SIL, sauf parties en licences libres. Tous droits réservés. N'hésitez pas si vous avez des propositions pour reprendre GuGu ou certains articles dans le cadre de l'alphabetisation ; prenez contact avec la direction pour trouver la formule qui convient.

Gakoloŋ ba lee « Jeux Olympiques »

Londōn kampa ni

Caacaa ba na yida waa « Jeux Olympiques » ma Spor kagucera kacaacaa ba na yida waa « Jeux Olympiques » (Jee Olimpik) ma, a lee gucera ngyudee gu na wala ıspor asura akoo na təb ma na. Daa gare n'ikei asura asura ma, gare n'ayufoi na gare n'ikeke, ibol-keka na basketbol. Naa naa wala qulinya aqunii kispor kebileja.

Usoro ba na yida waa Piyeeer ĐEKUBERTEIJ (Pierre DE COUBERTIN) ma, asabaka apı na gufaşa guđe gaja 1892 ni. Gucera guđe ba na lee ku na buja bunaŋ na bunaŋ ni. Ba lę waa ba səba ku ma, na ba səba na mpa Aten (Athènes), Gres (Grèce) kaatəna ni gaja 1896. Ba sələ waa ba səba na Gres ıjkər, aduwaa Gres a cee ka na lee naa atı pala buja daa 2000 ma.

Buja bunaŋ bubonjoka mbudę ni, mpa ba na yida waa Pekin (Pékin), Gacaınatəna (Chine) ni ma, na ba lee. Iđe tı lee gaja 2008 na gəj. Gakoloŋ kaaja, Londōn na ba lee i. Afçou 'ajcra 7 kaja 'ushile 27 kuja na ba səba. Naa abojo afçou 'ajcra 8 kaja 'ishile 12. Gucera guđe gu tı lee ishile 15 na kaňkəm.

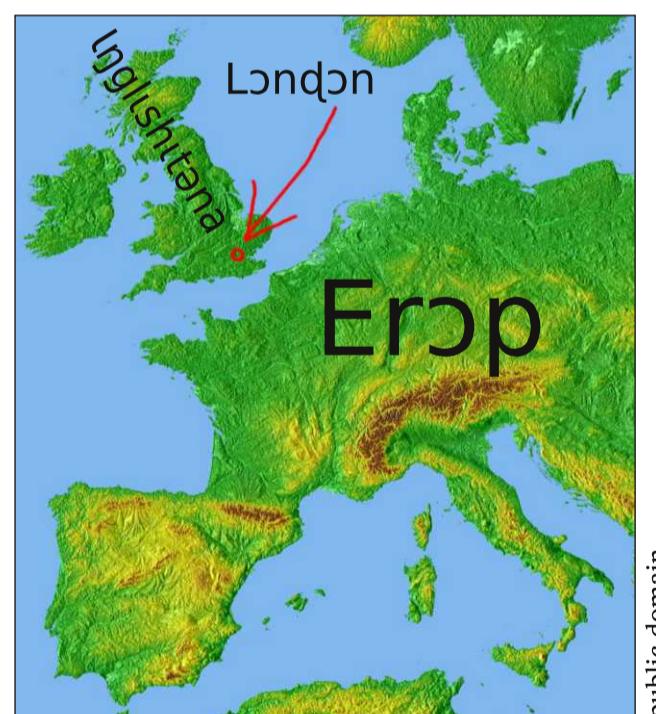
Man vyi, public domain

Tuuta caacaa de kaja

Tuuta de a lee ı̄kisa nfı̄nɔc nji naa awuđa ı̄sena kulukulu ı̄nɔj. ı̄sena ı̄nɔj de ī wođa ato afelə-felə naa acera n'wor gı̄dəndəj gı̄dəndəj. Ato asura ı̄nɔj de ī wođa waa, baa bupaňa na kaashı. Garifontəna (Erçp) ga jee bluu, Gacələjtəna (Asii) ga jee kelencanja, Garidontəna (Afrika) ga jee buđono, gubutolo ashee Gateñkutəna (Ostrali) na burana bu lee Gamalıkatəna (Amalıka) kabuđa.

Īnglishtəna

Gatəna ba na yida waa Īnglishtəna (Grande Bretagne) ma, ga qđa Garifontəna (Erçp) kandı laj na. Gatəna gađe gatubumbənɔc ga sir ji na akal. Bokɔi laj ba na lee bafala n'imeela n'ayufoi ma na gəj. Gatəna gađe ni geeshı kagıkrə ji ba na lę.

public domain

Londōn kampa

Londōn a lee gatəna Īnglishtəna kampa mbumbənɔc nji naa ayegə gishebu. N wođa bere 2 765 975. lkiloo 25 asir Londōn kampa, ī tı shee bere 8 278 251 buyegu. Iđe tı lee Benue kəberə buyegu. Na cə buja

© emeritus2010 / Fotolia.com

1940 ni, nde n lee mpa mbumbənɔc awu apa ı̄saaka qulinya ni. Bokɔi bu pala mpa n yego were ma na gəj ı̄cɔri n'ijirigi bapəlmə basoñsono ba wóđa were ma.

Londōn kampa gi na lę waa ma, n qđa Īnglishtəna ni na gonyisono laj na ; naa asə gatubumbənɔc laj. Urçoj qaa buja 2000 ma na gəj, gurađa gubumbənɔc guđəj gu fəl gato gađe laj ama mpa nde n cee sə bojo.

Urçoj ba wođa pcoř abumbənɔc dəj naa awuđa alepree abudu-rəgəka bubumbənɔc bunaŋ. Mpa nde n wođa gayarifala, gominantı abutənleedü na bafalleeja babumbənɔc gboo.

Londōn a lee bucəma kampa nji. Gaja baa gapanja ji berə imiliyçej akoo na təb (30 000 000) ba na qoo na bukəmə na pı̄ tı na jelle nji. Urçoj n lee ka mpa ndee berə ba na cə tı na jelle qulinya ni awu ma. **Guđo**

Gi kíde Ləndən kífoto

Ləcri arana nde ba lee ka ılıcri mbađee ba na lee pasuňja mpa ni ma. Ba wuđa buđusəka atəntən tən n'alañlañ.

ref. 3

Gatəna kađi baja bagatənleedü ga səla na gatubumbənö.

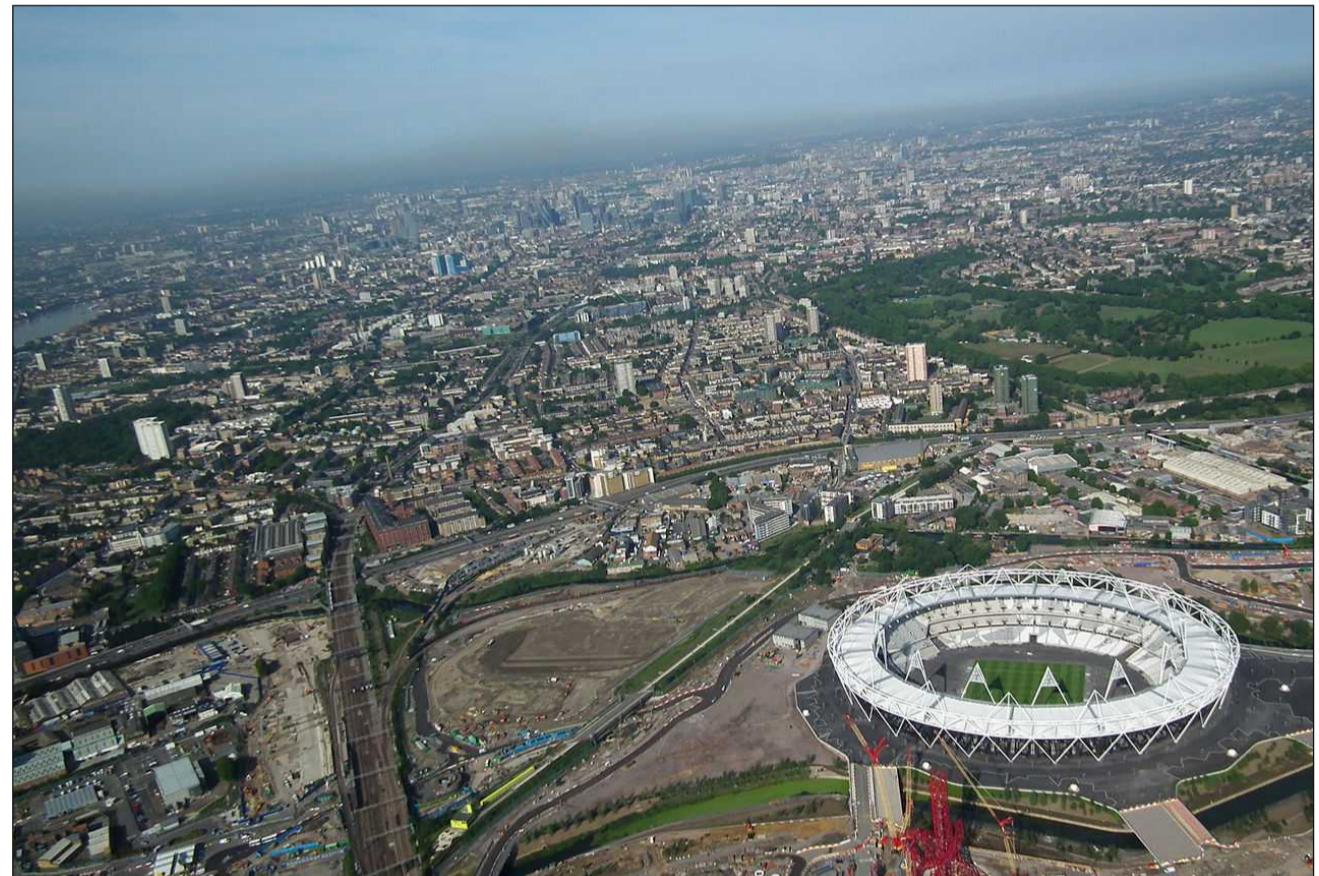
ref. 2

Ayufoi n'imeela buto ni gipa- cuca.

ref. 1

Mpa kafoto n'alañ. Ba cə spor katəerəj afəli ashee spor kaca- caa gakoloñ kaaja. Teerəj de a taa cam bəre 80 000.

ref. 7 ; ifoto (7) kaleja kide mbusau 3

Gurađa gubumbənö gujono ħgo- dee gu fəl gato lañ ma. Gurađa gutənaja lañ na ılıcri na bəre ba na fəl. Ama meela abumbənö a ta tu, bađe ba yide naa gurađa gu tine ashee meela a fəl. A fəl boño ma, guđe gu rij naa ılıcri ba koo səba ufəl.

Gayarifala : Gatəna gađe ni, u- səmpərə a lee ka gupayarı ashee lı̄nglishtəna ajuñii ; urçən buja 50. ☺☺

ref. 4

ref. 6

ref. 5

Ulimpi iishika kafaawi

Ulimpi iishika kaalei ga cō lee galibumbōnō jī ; na gi lee koñkaari awa na bēre baturka bañdēñ ataba bulei : logita kuñono ñēñ, ulimpialaja bañdēñ na bashika bañdēñ.

Ufoto (3) : ATI KALAM Hakimu

Logita kuñono IDIRISU Ibrahima

Logita kuñono IDIRISU Ibrahima afaawi

« Gi na lē bēre waa ba naa shi ulimi iifarmasii ni n'ilogita kifala ni, ama ba paa na shi inyinca lañ n'aya ni na ma, k'l lee gadēñ lañ na. Urōñ gadēñ k'aa kōñ lee ba lugo n'are na. Ulimpi ndee k'l lee isonsono na ma, ba tū yala na būdu būtēna būdēñ ni daa Benēe, Togoo, Nanjiiriya na būtēna būfōlū būdēñ acēñe. »

Ulimpi ibōnō de ni, idēñ i da akanjēr afel səriya ; idēñ būleit

ba ñōñ kabō lañ ma, k'l lee kūlimpi kpaakpaa i na da ncēñ na. Ini ñe waa anyuñkuja a ta mēñ i, 'ushedēñ u na bēla gayili ji. Anyuñkuja a naa nyem urnal-mē ndee k'u kide 'ushedēñ na ma, i tū sēra pi na galifoli ashee ni.

Urōñ, i tū sēra acēñ 'ipari. Are 'ipari i ta cēñ, i lee ushēñ ndee u na laa are añjuro kpaari ma na. Kokoo kare a yelēñshi ati ci na ma. I lee ushēñ ndee u na jī itanī paa ma, na kē ba na kide ni u bon na.

Aleu ñe lañ waa kpataa na gi na kal na bēre ba cé logita ba kide pi naa añjōñ urnal-mē ndee u sēm ma ashee pi. K'l sēm are a naa shi ulimi na mēñ, na k'l lee logotoro a fajā ka ni na. Logotoro a ta ñōñ urnal-mē ashee are a shi, kare a shi logita ni ñkēñ kokoo a cé farmasii ni ati shi. Būdu būnyiñ mbudēñ bū da waa ba tū kide urnal-mē kabucēma ma na gēñ. Are a ta shi ñkēñ, galei gadēñ ga mana waa a taa kōñ lee kabiti ; urnal-mē ñēñ u mana ñkēñ.

Urōñ gominantí a lee koñkaari abūmbōnō paa. Atugusañ atiya lañ, alaa Saramañga, Bayaaku, Wanusu n'lgbēre apala, atapa tuutuumma i da ka k'l lēñ n'atalogita abūmbōnō Bashidēñ na ma. Ushēñ k'u na sēba are kpaari ushile ñdēñkōnō n'ikashī na. I ta da doodoo, kē ba na saa ushēñ u kpa n'anyiñ naa i ye pi logita na.

Gi kuma Gaja urōñ waa, na Bashidēñ kilogita bajala ba da atapa idēñ ni ma, urnal-mē idēñ i da fōl ashee bapi bajala, ayala

na būja būnūñ, būkidi. Isheñ dāa koko, urnal na gushile ma. Bapi bajala dāa gēñ ma na isheñ dē i ta sēba, i na kanjkēr kpaari. K'a yo na i tū ti da ashee bañjono gboo.

Ama urōñ waa gi paa tōo gađu kūlēñ atōñ na ma, naa naa shi aya ni kūlimpi na kara atalō biti kishēñ ifolū na. Gēñ ma i ta naa shēñ, pi ma logita ba kide anyiñ naa añjōñ urnal-mē ashee anyiñ i shi farmasii. Urōñ ifarmasii ba da na būdu, baa atapa ijala idēñ ni. Būja būtēna būnoo, baa Bashidēñ gicūca ni, farmasii k'a būja da na. Ba ta ñōñ urnal-mē ashee anyiñ waa i shi, shee i cé ati yee Carashi, Jugu, Kparaku kokoo Kutōñ. N kuma waa, baa mu nu tū cē ñyū cei cei.

K'l sēm are a lee asampēna kokoo a tēdē gifolū naa a paa pi ba kide ni logita na. Logita kūkidi u na pala pala ba yó ushēñ na būkōl bū pi n'ushēñ de ma, naa añjōñ urnal-mē ndee i kē ushēñ de naa are a kōñ ñē 'alaafiyā ma. »

Farmasii kəbayalaja bađəj

Ifarmasii bafaawi

Gı wa n'ifarmasii ma na Bashıđı ma, gı taba pı bukč mbudée laj ı səm bəre ba naa cə ifarmasii ni na shı ıləmə ma. Na ba lə waa, are a ta naa shedə naa acə farmasii ni, ba tə ba faja ni qaa a naa mən ılimpi ndee a shı ma. Gani kaňkəm, ılimpi ba na yala farmasii ni ma, ı lee ılimpi ısoñsono ni.

K'á shı ılimpi guya ni naa atcə ı na kpaari na farmasii kija na. Guya ni kılımipi išhika k'ı wuđa riiba na. Ađuwaa u ta shı ılimpi, are ndee a na yala ı guya ni ma, k'a séra afanja akı qaa ı səm ba lo ıləmə de ma na. Acənjə ka gı yɔ bukč mbudée ba lee n'ılimpi de ma na. Farmasii kılımipi qaa ba na tojo ı ıjkənj ma, ı cəm gishebu ađuwaa k'ı səm ılimpi ı naa sə ushile laj na. Ama guya ni, ushile laj na ılimpi de ı na sə. ılimpi ı ta təu ushile yɔguu, ı na pεerεe na. U ta cə farmasii atı shı ılimpi, ba tə ba kal n'akı gufanja ashee ılimpi kumən.

Gı yɔ waa farmasii kılımipi ı kaňkər guya, ama alaaifiya a na yee gitani. U ta jı itanı ayee n'akalaafiya, u taa səra akcə yee itanı awu ndee u cee jı ma. Guya ni ılimpi ı ta pεerεe (katam ndee ı nu lee ma, a ta fəl) kə ba na bəđa ı na. Ama farmasii ni ba ta ıđe qaa gəj ma, ba na wala ı na akulo atəu utonu.

Gufanja ıguđee ifarmasii ma na ba na kal n'atu ma na gəj waa : « Akı, are ndee u na yee akalaafiya ma, ı səm ı jı waa u ta naa shedə á cə ba kide qaa ıshedə ndee u da n'akı ma ; naa ba ıjón ılimpi ndee ı səm á shı ma, ashee akı. Ba ta ıjón ılimpi de ashee akı, ı səm á yó waa farmasii ni na u naa cə atı shı ılimpi de. »

Bashıđıka bafaawi

Bashıđı gı qoo ataba bəre tuutuumma gađui ba na shı ıləmə ma, bəre bađe ni tuutuumma ba tı lə waa, ba na shı ıləmə guya ni na. Ađuwaa ıjkənj kija k'ı kaňkər guya na. Atəbupapiri ni gı taba ma, gı tı ıđe waa bəre kə ba na shı ıləmə logita ni kija fɔi fɔi na. Shee ıshedə u kaňkər paa naa ba ye cə logita. Bəre tuutuumma ba na shı ılimpi ifarmasii ni, ba rənjə waa, aya ni kija k'ı cəm na malađ. Ama tuutuumma de ni, bayofore ba yɔgɔ ka awu ; ı kaňkər guya, ama ba wuđa qaama cei. Mbadee kə ba wuđa qaama na ma, ba tı səra na shı cei cei.

Gı taba atəbupapiri kilogita bajala ni gađui ba na shı ıləmə ısoñsono ma, ba lə atu waa Bashıđı kalogita abumbənɔ kafarmasii ni na ba na ıđe ıləmə de na shı. I ta jı waa are a tı

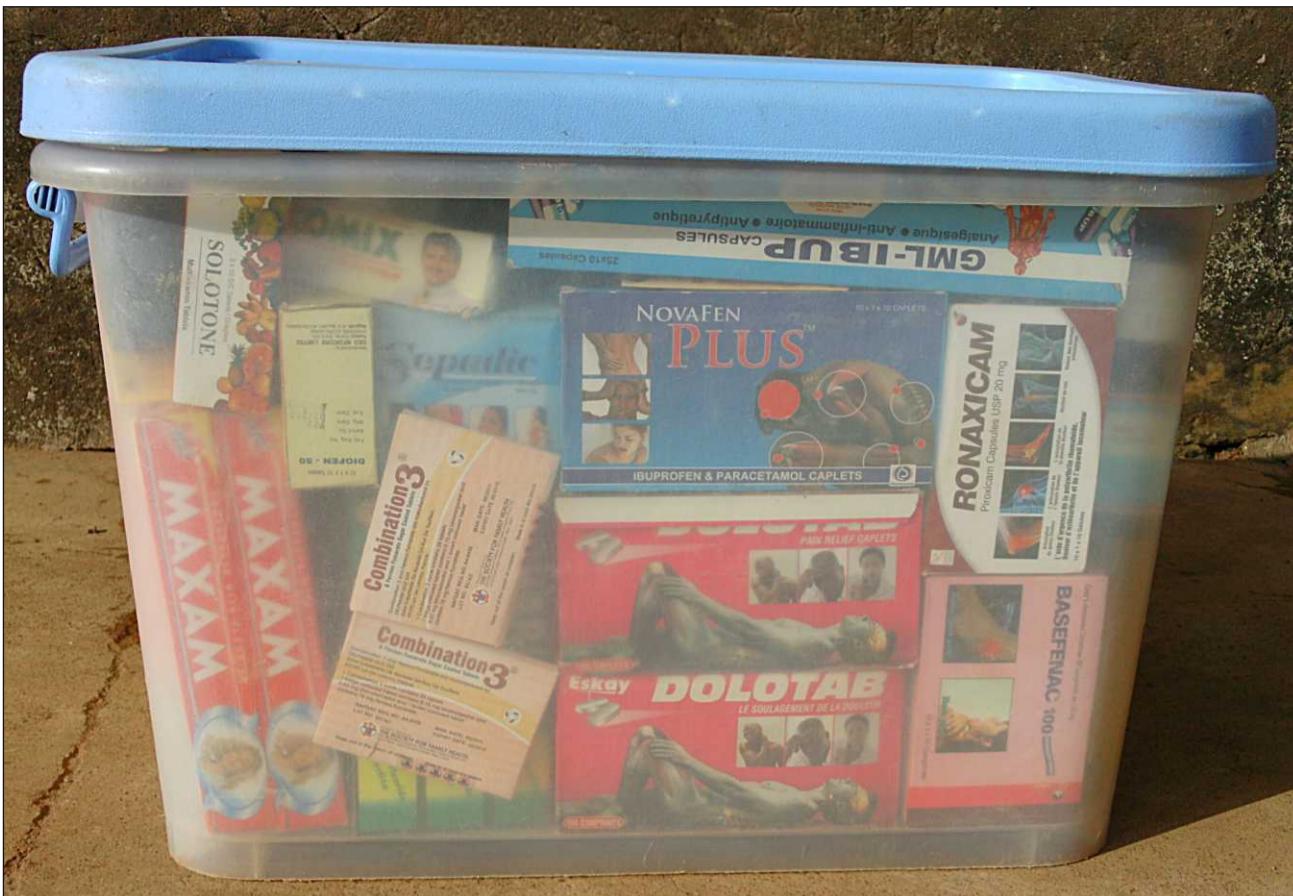
shedə na kə ba wúđa ıləmə ndee ba shée ni ma na, bađe ba lə ni waa a cə Penesul kokoo Bashıđı.

Gı taba atəbana ıfala ni waa, bai na ba na lee akiđe babapi ba ta naa shedə ? Bađəj ba tı lə atu waa, ba na cə na kopi na logita bađe ba kide ni naa ayo ıləmə ndee ba ıjón ashee pı ma. Bađe ba fája pı qaa ba naa shee kare ma. Bađəj ba tı lə atu waa, na kə ba wuđa gitani na, kə ba séra cə logita na. I pala ka na bađe ba na shı aka kıləmə. Bađəj ba tı lə atu waa, k'ı lee ıləmə ıjunii ni ba na ıđe logita na. Iđəj shee á shı guya ni. Bađəj ba tı shı ıləmə buto kija na shee bapi guya ni, ađuwaa k'a ıđe ı logita na.

Daa akcənɔ kaalei ma, bađəj ba tı cə logita, bađəj tuutuumma ba wuđa ıləmə ndee ba na lee afal na shee bapi, ıđe tı sara ma.

Bađəj ba tı lə atu waa, logotoro ba tı kal n'atu gufanja waa, aka kıləmə k'ı cəm na. Ađuwaa uto n'ushile ı tı kə ; laj ma, ıshedə ıfɔli na gı na yee na shee atalɔ. I pala ka na bađe ba na cə na babapi logita ba ta naa shedə. Baa ıđa caađa.

Atəbana guya ni bilimpi

Atəbana guya ni bafaawı

Gı cə atəbana baqəŋ sul atı taba pı waa :

Mu laj na i ji waa Nanjiiriya kılımipi ni i na yala ?

« I ji waa saa ndee n cə uyus Nanjiiriya ma, itanı ndee n ŋə ma, n tı kiđe waa n ta pı tı fuba gitani giđe amumpa nı, ka gi qoo akodəŋ na. Na n tıko gufaŋa waa shee ma shı n'limpı apı tı na yala. Acəŋə ılimpi kagufala gı lee gufala ŋusqee ka gı na bəđa are na ma. Gaja ga ta shı kudə, սđəŋ a taa shı kpa ashı. Naa alee gufala ŋusqee baa á tójo itanı tuutuma acə tı shı, k'ı na doo waa ս shı akodəŋ na. Galan qıwan k'a na səra ari aki were na. Aki ndee ս pı na ma tuutuma na Nanjiiriya ma, ս tı səra akcə yala na basəmpərə mbađee ba na yala cei cei na shee mbađee ba na nyem ma. »

Basəmpərə baqəŋ gboo ba lə waa, bađe ba tı shı ılimpi

iđəŋ na Togoo ni na pı na ma na yala na bəre.

Bai na i na sara naa aye yala ılimpi ashee are ?

« Are a ta kpa, gi na taba ni na waa, ılimpi ıraŋa ni a na yee ? Nai naa gi ye yala ashee ni, ka gi koo na taba ni waa akiŋka na yor aki na ? Ama are a ta kpa naa alə waa : amatıya i tı yor amı, yala ma șləmə ashee amı. Atı gi lə ni waa, șləmə nde na nde i lee ka gađu ŋagdee ga na yor aki ma kılımipi. Atı gi ye yala ashee ni. »

Bai na i na lee ayc waa, ulama nde ս lee ka ushəđu nde kıləmə ?

« Mbađee ba yo սtur ma, ba tı kiđe pooku ni na tur abı ndee ba na ŋon na kara ılemə ni ma. Bađəŋ ba tı kiđe ılemə kipooku kagiłopi laj daa ba na laa bəre naa naa faŋa are abuđu buđewetewəka kabuđui ba na shedə ma, naa aye yo kaashi.

Ama logotoro ba tı bəla n'atu waa, gi paa na yala Nanjiiriya

kıləmə na. Ađuwaa ushile ս tı təş ılemə de, uto a tı kə. Acəŋə ka gi yo gubə alə waa, șləmə kaluwaatı a fəl boño k'ı koo lee ba nyem na. Bashıka gboo kə ba pala ushiw na, ađuwaa ba tı kiđe waa uni i buro guya awu logita kija. Ü na ta ta acə tı shı, k'ı wuđa wahala dəŋ na.

Galan na gi lee konkaarı na shı logita kija iđəŋ na cəkəla na Nanjiiriya kija na yala. Ađuwaa baa ս lee sukuru na k'á lee logita kujyocu na, k'á yo yala logita ni na. Are a ye tı yee aju սjı gboo, naa aye ŋə waa ılimpi de i səm ka a yala. I lee doole gi nyim na yala n'ırapampaŋa. I pəra daa gufala guđəŋ ma ashee atı basəmpərə bađəŋ. »

Atəbaturka

Atəbaturka, nnyəmə i tor bulei afələfələ ma, bai na i na ŋə ? Đu ma gutı bulei buŋunii naa afajı fajı qaa i səm i lée ma. Gaja ga pele alaaifiya.

Baŋçrıka : GuGu kaŋkulo

Albasa kabufuma

Foto : BABA BOUDI SALIFU Nuhum

Ƞkulo « l tu cəm » Kodowar

Ƞkulo « l tu cəm » Kodowar n fum albasa. Baŋkulo nde ni, ba pa bəre akoo. Buja boriu bu gəj Ƞkulo nde n səba albasa kabufuma ma. Ƞkulo nde ni kabəŋɔnja na gi wa na ma a lee atu albasa kabufuma kafaawi.

Baniya na gəj waa, ba naa faa na balɔ akəma kushu aya ni. Bakəma ıshika i paa na wu butuŋa, kiipu, usura na. Ba ti fum ifɔ, ayɔyɔ, ıkunu, gboma, ıtəmati n'albasa. Giteŋshile laŋ u na ȱe basəmpərə pi mpa ni ba na cə ti shi akəma basul ma.

Bakoŋkaari de ni na akowe gawara kuŋono qəj a jedé pi gawara ni, naa alə pi waa : « l ta pele albasa anyumbufuma buđe ni, k'i cəm aa ? » Na ba taba ni waa, bai na bađe ba lee na ȱe albasa kipi ? N'a lə pi waa : « N tə ma togo Malafil ba shi apı na ma. » N'agitanı k'a taba pi akodəŋ na. Gaja gasəbaka ba fum ma, k'i lee na, i bu bu tuutuuma. Ađuwaa k'i kpər gishebu awərə awar na ba ye kawər apı n'afal.

Gaja ganyutaja na ba fuba ipi naa ashı Kutɔnu kija afum.

Ba ta naa yee ba fum, ba na yee bupisopi bu naa asəla pi itanı, bađe ba pəmpəŋe buđu ashee pi asəla na gato. Ba bojo ma, bađe ba rɔ gatəna naa aram albasa kipi ; iđe lee aŋɔrɔ apəlmə n'ishile təb n'inuŋ naa ba ye ti na pađa na təu atomo laŋ. Atomo de kulamu k'i na wu imeta banyu koo beriu na, kubəđu metə dəj n'isəna akoo. Utəu kifcɔ i ti lee isəna təb n'inuŋ. Ntomo ndəŋ n ti tɔɔ kpogiti aŋonokakəma beriu gjaka na giteŋshile. Kə ba na fum kaŋɔ na ganyəmpiri na, ba na qin qin n'anye. Kə ba na qv uləmə aŋgrees na, mpəlmə ȱjono kanfurukɔ njı ba na qv. Kə ba kana ȱe uləmə ndee u nuu səra akə ısheŋe n'atərəma bıwara ni ma na. Ađuwaa atərəma i ti ji albasa kabɔ. Ama in i de k'i na kəl albasa kabuŋuma na.

Iŋɔrınaj i ta lee, bađe ba kawər. Gaja ganyutaja gađe na ba pala i kpər gishebu awərə abɔ na ba ye kawər apı n'afal. Kə ba pala i awar na, ba toŋo toŋo apı na bamagaseŋ ka-

Albasa kaawara

ŋkəmə awala ađu. Ba bojo ma, na ba səŋkər ijala n'ibumbɔnɔ na ndee bonyəmpiri bu sɔ sɔ ma, afələfələ. Ba bojo gani ma, na ba kulo nfurukɔ abɔlɔ atəŋ naa ye nyau albasa bađe gidəndəŋ, babumbɔnɔ na bafanafanaka magaseŋ ni. Mbadee bonyəmpiri bu sɔ ma, na ba təu bani ayuga bawor Ƞkulo ni.

Ganukurka kaŋɔrɔ ni na ba na yala albasa. Kə ba na cə n'aya ni na. Magaseŋ kaŋkəmə ȱkəŋ kpaari na ba na yala acam bitani. Babufuma bu da da atəwə na cə.

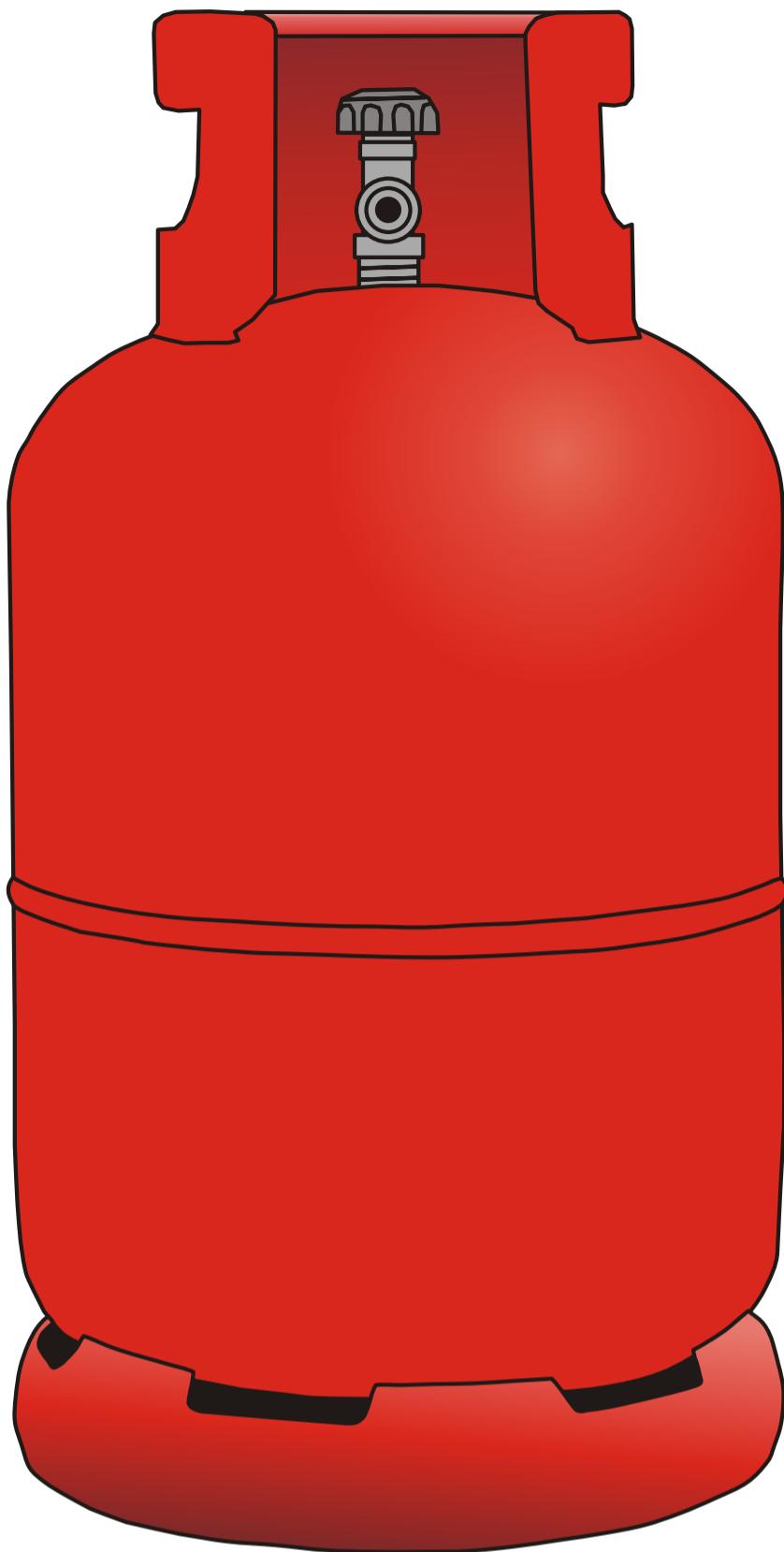
Aki ndee u na yee á fóm albasa ma, u taa səra awa na Ƞkulo « l tu cəm » Kodowar naa ba faŋa aki daa ba na fum ma. Ađuwaa, Ƞkulo nde ni kə ba bəla սđəŋ na, bagucaŋkɔ gu tine tine na saa basoro na kəbasəmprə. l tu səra acə ba faŋa anyuŋ albasa kabufuma. ցւց

Baŋɔnka :
BABA BOUDI SALIFU Nuhum
na HAKIBU Mustafa

Foto : public domain

Üköl - Üköl

« Gaz Oryx » kuyalυ

Ikiloo 12 n'ikiloo 6 kasulo

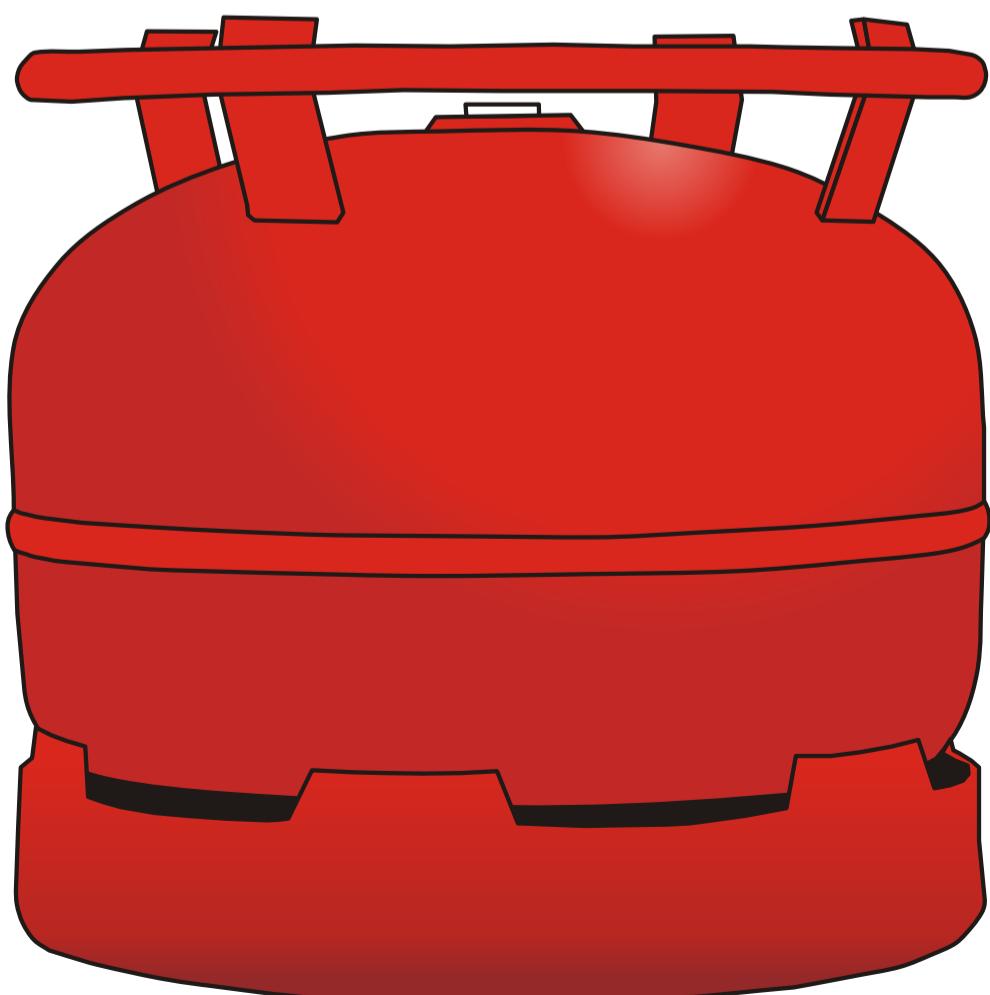
l tui séra ayida ginyipi ηgide laj :
97.44.62.95

l ta naa yee l taba ayc kaashl.

Aqiteene halu asiibi
na kaaduyalaka ga na tine.

- Atcc na bokcukcuc 9 gajaka
halu midii.
- Giteejshile atcc
na bokcukcuc 3 halu 6.

Gənci gboo l ta naa yee l yida
ginyipi laj, ishile de ni l naa yida
na ma, aqswaa alahaqlı ba tu rim
na ηura.

Arεl a dq gonye gubo ηgude
laj ma na gən

TSASKE Martεεŋ
Ajegule, Bashiqi

Bemberenshe

Bemberenshe a lee ɲjuana ndee ba na cəkəla na ɲkəma arige kpaari ma na. Naa alee սjw ndee bapi ba sɔlɔ ma. A lee ɲjuana ndee kī n na yee butuŋa tuutuuma ma na.

Bembərenshe aleeka

U ta naa yee á lee bemberenshe, ayəkɔi u na kpede nai ma na gəŋ :

Acafunk, bushi, təmati atolo koo koŋkoŋ ní kaja, albasa, iŋŋai, ayo, iŋsi, kelencanja, kiipu, butuŋa, ayuriwa koo gafili koo ntankɔ koo waagaashı naa aye səba uleu.

Đaa ba na lee bemberenshe ma : U na pempere acafunk ní, apom atala ncəŋ abədə. U boŋo ma, akı shi ı nton naa aye cə na cənì atı kpal kunaru.

U kpal aboŋo ma, akı yaayaa ní atı, naa alee təmati kaŋkəma qaa ba na lee aji na shiŋkaafa ma. U lee ɲkəma aboŋo ma, akı pele njı buto naa akul ayuriwa adu, naa adu kiipu na butuŋa ncəŋ. l ta jı waa u wuđa ntankɔ, akı cula naa adu kaatɔ ncəŋ. U du aboŋo ma, akı səu naa apala ı fal gishebu.

l fal aboŋo ma, akı kədə cei akəm aŋə ı ta jı waa butuŋa bu fana fana. U kiđe aboŋo ma, akı yil gumololo afur təmati kaŋkə-

ma nde ní naa ɲjuana n paa tı wuđa ipi na malan. U lee gəŋ aboŋo ma, akı pala gumololo guđe gu fal gishebu naa apı. Gu pıl aboŋo ma, akı faa cei atı atəŋ naa aye du unaro asəba urigu na nccuču gishebu n paa tı wuđa ipi na ; naa aye na du gumololo guđe u faa atı ma, cei cei hali n pı tı pıl aburo afana fana սjw.

ɲjuana nde n da ma, n tı shee are ikashi n'akɔnɔ. ɕɕɕ

Baŋčka :
BABA BOĐI Saliimatu
n'ISIFU Rahinatu,
Bashidı

Ayəkɔlaaja :
ISIFU SUMANU Mustafa,
Kparaku

Üköl - Üköl

Kide ma atugusoro Sulsbak kampa kifoto

Sulsbak kəbaja ba pı na bıfoto ashee atu naa gı séra ayo daa bampa n da ma.

Atəntənjə n'ado ı sir Sulsbak kampa njı akal. Bampa nı kpaakpaa ayo ı yide asir ıfala, gənci gboo etaj kifala ı yəgo.

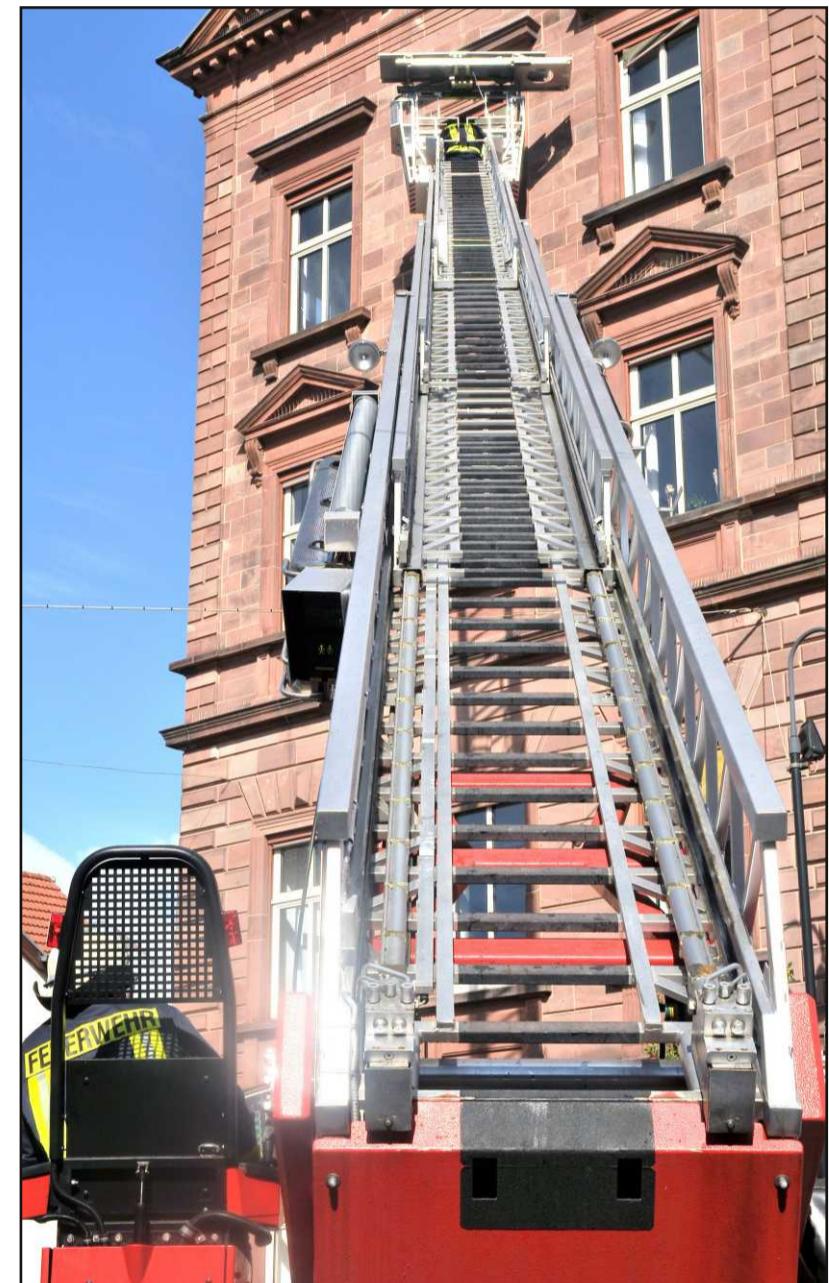
Sulsbak kalogita a lee etaj kañku mbomboncı njı, n wudə ıfala təb na kañkəm ma.

Saa ndee atəma ı mana ashee pı naa ba na ıvora ma, ba na cə gükamakama kó na cər ato kipampaşa n'ado nı.

Sulsbak kaMəeri a lee etaj kañku mbomboncı njı. Ushile dəj na saper pəmpiyee ba pı atı yide ayala balçorı naa alaa gükala na cere cere na bantəma. Na bagükala gude, ba tə ba séra alaa berə, ı ta jı waa ıku mbomboncı ndəj n na shı ıtonu na. Ba tə ba séra adur aku, ı ta naa shı ıtonu.

Bagoya nı, gatəna k'aa lee nfırıvı na, pafee na ba qı. Etaj kifala ıjono ı sir goya gude kó akal. Goya kushile kandəndəj na ba na tı tebiri ma na. Ba ta jı goya adur, bade ba taa bıtebiri, gađu gađe ga saa ada fęe.

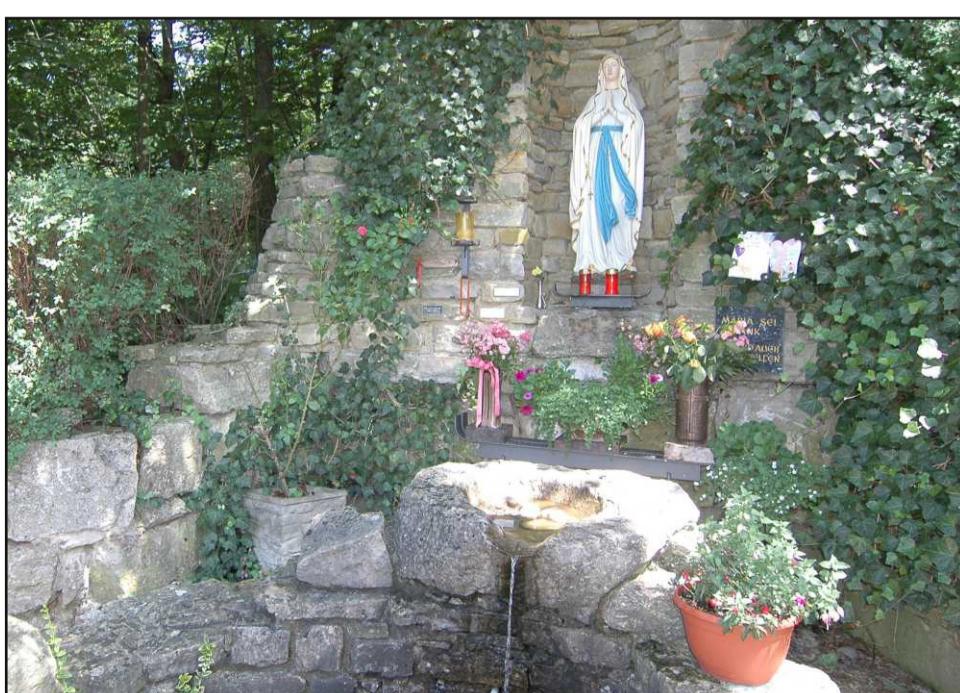

Ükol - Ükol - Ükol - Ükol

Cooçci kaku übümboñc iñyis ndee i na ñe waa ma, i leeaku iñono ni ; saa ndee ba cəaku de ma na gəñ gaja 1929 na 1935. Kalanlañ ncəñ, agbəñgrə i da da, i na yida bəre ba pí gajisalaka. Sulsbak kakələ iñunii i wüda baa aña na accoci abümbəñc.

Gübünü katala übümboñc iñdəñ i da asəla na mpa nde ma, ba pəmpeñe acə apəra na Yesu anar aňku.

Ükol - Ükol - Ükol - Ükol

Doododo gaja 1549 Sulsbak kəbaja ba li bütüja kabuto bu ləkə ni atər utoñ lañ naa alaa bütüja busono.

Ifala iñyis ndee i na ñe waa ma, i lee ka bütüja kifala. Ngadee ga da na gunyiñsono ma, ñkəñ na bütüja kalökə a yiđe. Gunyiñpene kaaja, gani ga lee ka bütüja kuga agafala. Ba cəaku de ma, na cə daa gaja 1750 ma. Ürəñ waa, kə ba koo na lee bütüja ñkəñ na.

Ama ba təo kaaka ji a pəra n'acəma kajıñ-gaarı kaaducərka. Bəre ba sə aboi lañ, akana i tər tebiri lañ ba tı nyem, na cər na leñ. Bacəncərja bađe ba tı cər acəma, baa aña n'ija.

Ba wüda bacəncərja mbađee ba na cər na cam iñanı ma ; ba ta boño, bađe ba cam na pí atogo Bashıñi kakəmin kisukuru kacucəka kükəñ na ma lañ.

GUGU

Hilf Benin!
eine Initiative von "Sulzbach hilft Benin e.V."

**Bai na i lee na yida na Muuf
(Moov) naa i paa na ji
anyinitanu yeguu na ?**

I ta wuđa ginyipi na lo Muuf (Moov), i tui séra alaa berei i na yida gaja na kukuđu ma, na yida k'i naa ji anyinitanu yeguu na. Bai na i sára naa aséra na yida daa gëñ ma ? Muuf a wu-

da asënsi dëñ ashee abajai ba na lo ni ma. Asënsi de, bëre banuŋ binomba ni u naa séra alee na ma. Ama i na sara atco Muuf ayida na Muuf na.

Inomba banuŋ bađe gi tui yida pi waa : "**Inomba u na yida fee ma.**" I ta yida inomba bađe kuđej laj, naa alë bulei

halı minti adçenkóo, iđe laa 30 F akitanı ni. Apala nomba ndee k'a da "**Inomba u na yida fee**" ni na ma, u ta yida alaj, iđe laa 60 F akitanı ni. "**Inomba u na yida fee ma**" na Muuf a yida n'afçoo agija waa « **Numéros complices** ».

* 1 0 7 # ⌂

⌚ 07:07 🔋

Vous n'avez pas de numero dans votre liste de numeros complices. Veuillez composer *107*numero# pour ajouter un numero complice.

I ta naa yee i kiđe anyinjinyipi ni "Inomba u na yida fee ma", kë ma anyinjinyipi kükci *107# naa ayida. I tui njón bulei buđej na gifçoo ashee anyin.

I ta ji waa k'i kana wuđa inomba bađe na, bulei buđe atigikrë ni na gëñ waa : **K'i kana wuđa "Inomba u na yida fee ma" na. I ta naa yee i qđu nomba ndee i na yida ga-ja na kukuđu ma, kë ma *107*nomba# naa ayida.** K'i jí akodëñ anyinitanu ni na.

* 1 0 7 * 9 5 9 5
9 5 9 5 # ⌂

⌚ 07:09 🔋

Le 95959595 a été bien ajouté à votre liste de numeros complices à la position 1

Gi keeshü na nomba 95.95.95. Gi ta kë : *107*95959595# naa ayida, i tui njón ashee atu waa : **Nomba 95959595 a lee ka nomba asëbaka ndee a sëba akpa "Inomba u na yida fee ma" ni.**

Nnyemë u ta naa yida nomba de laj, k'i koo na ji akitanı yeguu na.

* 1 0 7 # ⌂

⌚ 07:12 🔋

Vos numeros complices:
1. 95959595, 2. vide,
3. vide, 4. vide, 5. vide
Ajouter un numero:
*107*num#;
Supprimer:
*107*num d'ordre#;

I ta naa yee i yu "Inomba u na yida fee ma", kë ma *107# naa ayida. I tui njón waa : **"Inomba u na yida fee ma", ba noo 1. 95 95 95 95 , 2. fci , 3. fci, 4. fci, 5. fci. Ulau :** *107*nomba 'şkun a qđ#.

Inomba guyai i qđu bojo ma, ba naa qđoo a një pi. Ama kë ba wú banuŋ na ; ba té banuŋ kokoo ba sér.

* 1 0 7 * 1 # ⌂

⌚ 14:52 🔋

Felicitations, Le 95 95 95 95 a été bien supprime de votre liste de numeros complices de la position 1

Nomba dëñ a da "Inomba u na yida fee ma" ni, ama k'á koo na yida alaj baa njëñ na. U ti yee alaa ni naa adu afçli. U ta naa yee á laa nomba de, akı kiđe daa u kun adu pi ma. I ta ji waa asëbaka na, akı kë *107*1# naa ayida.

I tui njón ashee akı waa : **Na koñkaari, nomba 95 95 95 95 a lee asëbaka ma, k'a koo da "Inomba u na yida fee ma" ni na.**

Añçnka : ATI Kalam Hakiimu

Ayokolaaja : ISIFU SUMANU Mustafa, Kparaku

四
ISSEPT

Aki ndee
k'á kana kul gato na ma,
paa dá na leu
akuwor ndee
buto bu na jí ma na.

AFO Fuseeni
afayaka
Bashuge

Na
absorburja
Were Were

23 - 06 - 2012

Gūteyshile Alaaasan !

Halk n'urṣy atana a naa tū yeda akuyyeda waa, akl a cōo pū ade a yé akl. Akalay manja a dā masasara nc. Shee a lee koykaarc a pū naa l dā nc fEE. Apala ka gu yá daama na, aqwuwa k'a na tōo galei gaday a la k'a yeda akuyyeda na. Lee koykaarc a pū tū yé atana naa agulø gu buro nc. Ata sa cei na cei, ade la waa qoo daa ade a koo yé akl ma, l lay yeguvu. Galay akl k'ā pū ade a yé akl aa ?

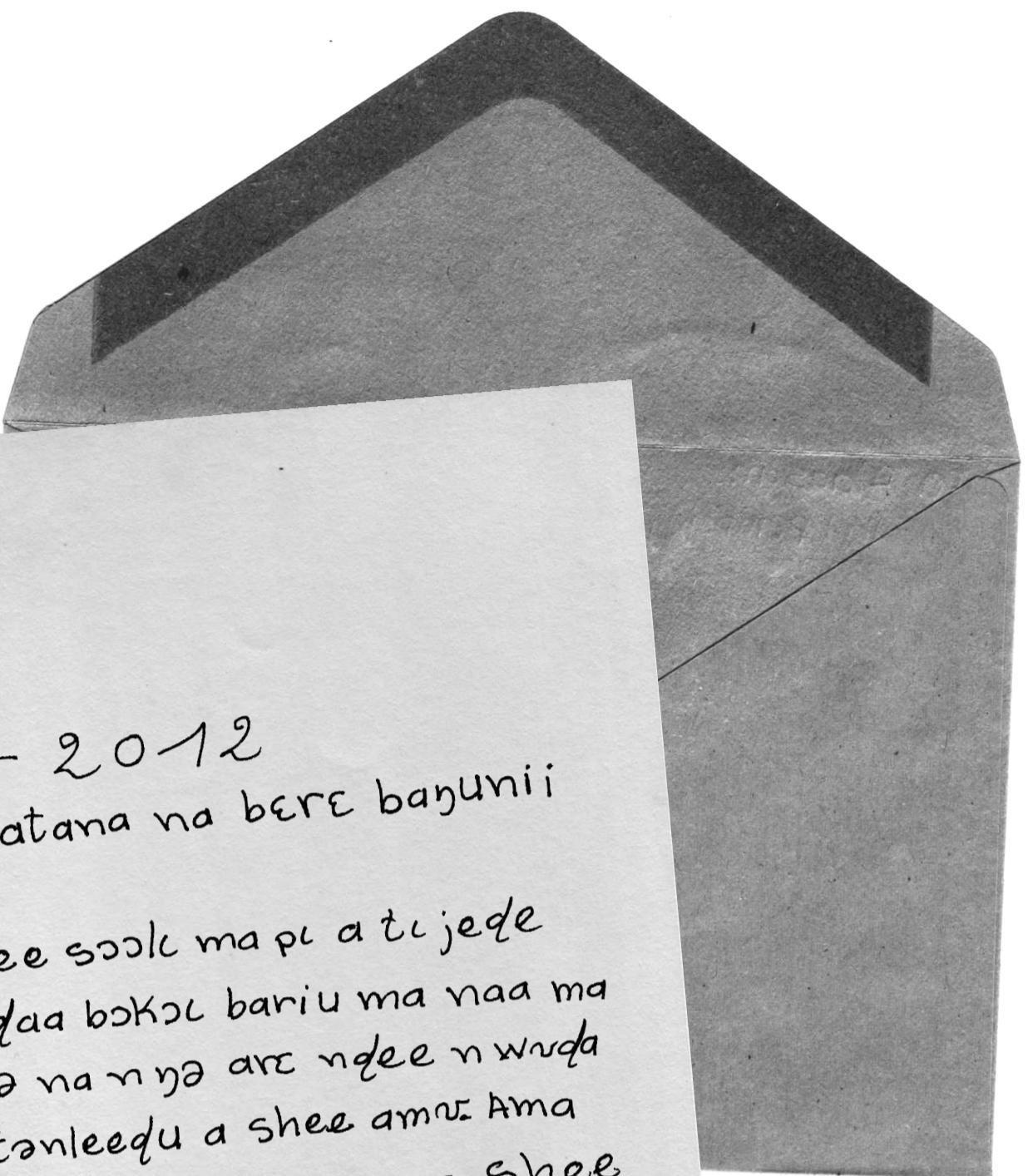
AFO Alaasan
itakukupempeyeja
yhalø Jaak
kutonu

U tatu a shi nfu gu na yeda waa ykokco ma, a saa amu. Ba tū ri bere ba ta dā takuku na ka ba sau akokco na. U tatu kpa n'a naa yEE a qoo na takuku, a naa lige na sau ykokco. Apala ba ta ri akl, u taa sala itanc ukotoku bakoloy (6 000 F).

Gu da alaafiyä gafala gayunii. Bere bayunii gafala ni kpataa ba tū sala akl. Ba tū du akl guto na saa akupiu.

g.f.

Amu na Fuseeni

01 - 07 - 2012
 Fuseeni, Sala atana na bere bayunii
 a shee amur.
 Nyama n'tilee soole mapu a tc jeda
 anyu. Ama l'tc lee daa bokoc bariu ma naa ma
 ye pc aduwaa nyama na nyaa arc ndee nwurda
 niya ma a kide angatanleedu a shee amur. Ama
 k'ayso daa amur n na lee ntama ma na. Shee
 ma fanya nu daa a naa lugo ltanc ma n'wjc nr
 njukha na arc ndee asul a naa shu ntama
 k'ayso ma. N ta fanya nu boyo, n ta ma pc.
 Ama la atana waa, n ta Kpa nts nje ma
 naajc ushile cyunii halc na tc shee aduwaa
 nje nts ma, ka ma koo yoo ka tam na.
 Sala atana n'a la nc waa a tso ucine
 a yaa n'alaafya, n ta ma pc halc l'tc la
 waa l'lee daa bokoc bariu ma. N koo sala
 gafala gayunii.

Amur na, Alaasan na Kuntanu
 Ag

Nawaaliyatu na

Matinu

Imango bapiđeka

Matinu na Nawaaliyatu ba cə ɪmango bapiđeka. Ba ta afal ma, na ba cə Klak (CLAC). Iŋkəŋ na Matinu a bodo gʊ-maŋgoyo na piđe ɪmango, Nawaaliyatu ade tɪ pom. Imango ba piđe ma, ba yɔgɔ awu ayoko ndee ba cee tonjo ma. Na Matinu a lə Nawaaliyatu, a tóo ɪmango bađəŋ acə n'afal.

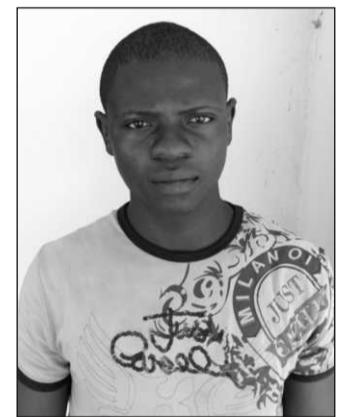
A kɔc tɪ kpa ma, Matinu ade rəgə guyo laŋ ayide atəŋ. Na

Nawaaliyatu a taba Matinu waa : « Mu lee ka aki u rəgə ? » N'a lə ni waa : « N lee saa na, apala maa ubu a fədə amu na guyo laŋ. »

Na ba kulo ɪmango mbađee ba saa ma, ashɛu na ma. Ba kpa afal ma, na ba laa ashée babaja, naa atɔc mbađee ba saa ma, ayala naa aŋɛ itanı. Na ba cə ati shi akɔđkɔđč baŋjunii banyiu. ☺☺☺

Utabo :

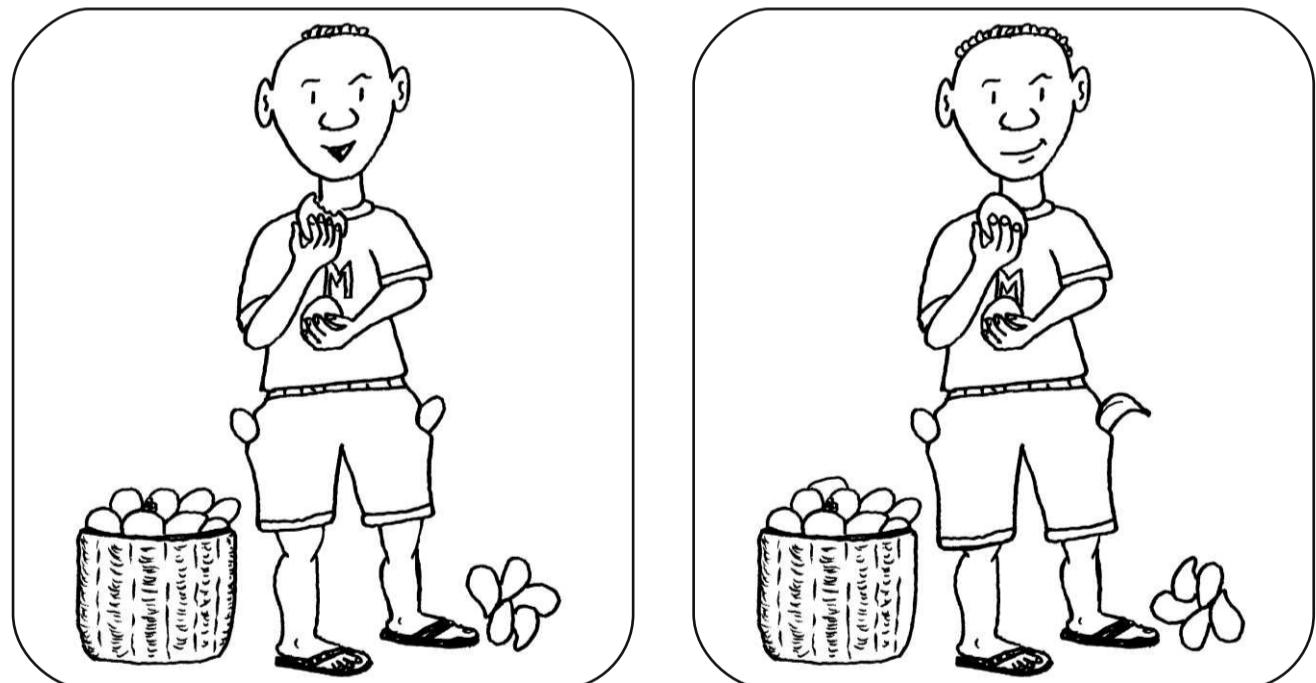
- 1) U piđe mango ayc aa ? Iŋka na u na cə na piđe ?
- 2) U yala ɪmango ayc aa ? Bai na i sara ?

Ajɔnka :
USA ASIS
Rahaman,
Bashidji

Gucéra :

Kide ma ifoto banyiu mbađe, naa alə bukɔi ba fələ na bawor ma. Foto asəbaka laŋ, Matinu 'anjuru i yɔgɔ awu foto anyiotaja laŋ. Matinu 'ayoko, i saa ciŋi ba fələ na bawor ma. Kide ma ifoto bađe laŋ ayee ndee i saa ma.

Gucéra :

Kide ma akɔđkɔđč kaŋkulo nde ni ayee ndee i kun twor, are a yó akara ma.

Ayokolaaja : BURAUMA Gafaru Agaibu, Kodjowar ; [informatique] : TSASKE Martee

Ufoto : USA ASIS Rahaman, Bashidji

ETS GABEST

97.02.65.50 / 97.02.65.40

Ayčka, Afalleeja

Gi tı pi n'ayčko asura qaa iňjin ma na, akəma kicori,
iftela kayčko, iteelee, acəma kayčko, n'ilčorı karukč,
itakuku kayčko n'ikęke kija.

Gi tı yala atənleeka kayčko ifci gboo qaa : tıla apčka,
itiyoo bađuka amana ni, babčka na buto na kırçomri,
bakucəja bayčko, ikaafinta bayčko, bańčorı bayčko,
imaashın bacimka n'ayo n'ayčkoşra ifci.

Gatənleedu na faade abumbečo :
şcamaja laj Bashıdıl gicüca.

Ifaade bajala :
şjuguja laj Bashıdıl gicüca na
Bashıdıl konyańcukura şbumbečo sul.

Tıč n'adıteneε halı asiibi na gi na tine ifaade bade.

